

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Richardi Arsdekin Soc. Iesu S. Theol. Professoris
Theologia Tripartita Sive Resolutiones Polemicæ,
Speculativæ, Practicæ, Controversiarum, & Quæstionum,
etiam recentissimarum, quæ in Schola, & ...**

Missionarijs, & alijs animarum Curatoribus, & Theol. studiosis solerter
accommodatæ ...

Complectens copiosè Resolutiones Theologicas, etiam modernas, ad
praxim accommodatas

Archdekin, Richard

Antverpiæ, 1682

Caput 5. De Sacramento Pœnitentiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40873

370 Pars 3. tract. 4. cap 4. De Horis Canonicis.
rendo ad Pœnitentiarium Apostolicam, juxta
normam quam tradit Marcus Leone in praxi
Litter. Pœnit. pag. 522.

... QUÆRES postremò, An, & quando teneatur
prævenire Horas Canonicas, qui prævidet im-
pedimentum superventurum?

Negant ad præveniendum teneri communi-
ter Authores plurimi, qui citantur apud *Dianam*,
& *Moyam* in select. quæst. parte postrema ad
tract. 3. de pœnit. disp. 1. quæst. 7. inter quos est Ca-
nus, Ledesma, P. Henriquez dicens esse com-
munem, Thomas Sanchez, Lessius Vericelli,
Candidus, Turrecremata &c. Sed accuratius
hoc restringit *Moya*, qui cum distinctione sic res-
pondet: si impedimentum superventum sit à
morbo, neminem teneri Horas prævenire, quod
declarat excommuni praxi etiam timoratorum,
& mente Ecclesiæ circa infirmos. Infirmi-
tatem autem illam quæ excusat, determinat esse
quæ impedit quo minùs attentè fiat oratio; uti
& Sanchez quem citat in consil. lib. 7. cap. 2.
dub. 27. Additque tam quoad totum, tam quoad
partem non esse cum infirmo utendù tali rigore:
unde, inquit, rarò infirmi tenebuntur aliquid re-
citare. Si autem impedimentum superventurum
sit, non à morbo, sed à natura, vel ex eo quod
legitimo aliquo negatio erit aliquis impeditus
tempore ad Horam designato, tenetur illam an-
cervertere, seu postponere: ita *Moya* loco citato.

CAPUT V.

De Sacramento Pœnitentiæ.

DE hoc Sacramento pleraque tradidimus
supra tract. 2. & 3. ubi actum est de
Ab-

Pars 3 tr. 4. cap. 5. De Sacram. Pœnitentiæ. 371
Abfolutione, & Confessione Sacramentali.
Nunc de virtute Pœnitentiæ prout se habet
tam extra, quam intra Sacramentum.

Dico primò: Pœnitentia est animi dolor, ac
detestatio, de peccato commisso, cum spe ve-
niæ, & proposito non peccandi de cætero.
Colligitur ex Trid. Sess. 14. cap. 4. & est contra
Lutherum & plerofque hujus temporis Sectarios,
qui pœnitentiam nolunt consistere in dolore
de peccatis præteritis, sed in solo amore justi-
tiæ, ac vitæ novæ, usque adeo omne quod do-
lorem sonat à se procul amovere nituntur: pa-
rùm memores Ninivitas in cilicio & cinere Pœ-
nitentiam egisse *Math. 11.* præter alia quæ in
Scripturis memorantur asperioris pœnitentiæ
exempla.

Pœnitentia sive detestatio peccati, alia est
charitate perfecta, quæ scilicet ex Dei amore
procedit, & contritio vocatur; alia est imperfe-
cta, sive attritio, quæ concipitur ex inferiori
motivo, v. g. ex timore gehennæ, aut alterius
pænæ propter peccatum à Deo infigendæ.

Dico secundò: Dolor sive contritio de pec-
catis ex motivo amoris Dei super omnia pecca-
torem justificat etiam extra Sacramentum. Pro-
batur primò ex *Prover. cap. 8. v. 17. Ego dili-
gentes me diligo 2.* ex *Trid. sess. 14. cap. 4.* ubi asse-
rit, Contritionem aliquando Charitate perfe-
ctam esse, hominemque Deo reconciliare.
Ubi aliquando non ad reconciliationem, sed ad
Charitatis perfectionem refertur. Favet deni-
que praxis fidelium, per quam peccator con-
tritus omnia Sacramenta vivorum, præter Eu-
charistiam, accipere potest. Et inter Bajanæ
reprobata est *prop. 32. Charitas illa quæ est ple-
nitude legis, non est semper conjuncta cum remissione
peccatorum.*

Q 6

Dico

Dico tertio: Ut illa Contritio extra Sacramentum justificet, debet tendere in Deum propter se, sive ut est in se amabilis, non propter bonum nostrum: & illum appetere super omnia mortalia non remissa.

Prima pars probatur; quia ad justificationem extra Sacramentum requiritur perfectaaversio hominis à creaturis, & perfecta conversio ad Deum, sic ut illum *ex toto corde* quæramus, uti passim loquitur Scriptura: homo autem non habet perfectam conversionem à creaturis ad Deum nisi per affectum quo Deus propter se diligitur. Nam per actum Spei homo se ipsum amat, quia sibi optat & sperat aliquod bonum aut beatitudinem: per actus aliarum virtutum amat tantum honestatem aliquam creatam illis virtutibus propriam, aut fugit inhonestatem, aut turpitudinem, aut pœnam peccati; ergo per tales actus sine benevolentiæ Dei amore extra Sacramentum non justificatur.

Declaratur secunda pars, quod debeat Deum appetere super omnia &c. Quia si cum illo amore consistat affectus ad aliquod mortale, homo non est adhuc perfecte sive ex toto corde ad Deum conversus, cum autem alia mortalia quæ detestatur non possint sine isto peccato remitti, peccator ex vi amoris tam imperfecti ad Dei gratiam & amicitiam non admittitur.

Ut autem illa Contritio censeatur se extendere ad omnia mortalia necesse non est singula in ea distinctè recogitari, sed sufficit cognosci confusè, & peccatorem sic esse animo comparatum, ut ad destruendum peccata commissa nullum velit medium recusare, etsi media ad hoc necessaria distinctè non revolvat.

Et quamvis in assertione dixerim, hominem non

non justificari per amorem quo diligimus Deum
propter bonum nostrum, sive quia nobis bonus &
beneficus est, si in eo solum motivo sistatur;
multum nihilominus confert divinorum in nos
beneficiorum consideratio, ut per illa tanquam
per gradus ascendamus ad amorem perfectum
bonitatis divinæ in se, ex qua tanquam perenni
fonte tanta in homines beneficia promanant.

Dico quartò : Ad justificationem in Sacra-
mento Pœnitentiæ sufficit Attritio efficax &
supernaturalis, qualis concipitur ex timore pœ-
næ sive gehennæ, à Deo justo Judice infligen-
dæ. Patet ex Tridentino sess. 14. cap. 4. ubi agens
de Attritione sic loquitur : *Et quamvis sine Sacra-
mento Pœnitentiæ per se ad justificationem perducere
peccatorem nequeat, tamen eum ad Dei gratiam in Sa-
cramento Pœnitentiæ, impetrandam disponit &c.* Hæc
quidem doctrina multis nuper argumentis im-
petita est, sed quibus hæc Attritio nihil attrita
est, quin potius à frequenti argumentorum colli-
sione visa est clariùs scintillare, accedente etiam
Alexandri VII. Decreto graviter inhibente
hanc doctrinam ullâ censurâ Theologicâ nota-
ri. Sed hanc Controversiam latius deduximus
supra part. 3. tract. 1. quæst. 21.

Non sufficit tamen Attritio existimata, nisi
eam verè habeas. Quia verus, & formalis dolor
est pars essentialis hujus Sacramenti. Undè pec-
cat graviter, qui etiam sola peccata levia sine
omni dolore formali confitetur. *Lugo, Diana p.
3. tr. 4. resol. 116.*

Non est autem necesse, ut dolor ille ad omnia
venialia, quorum Pœnitens est conscius, se-
extendat : debet tamen ad omnia, quæ confite-
tur mortalia extendi. *Suar. Laym. Lugo, &c.*

Non absolvitur, qui dolet tantum propter in-
famiam,

374 Pars 3. 17. 4 cap. 5. De Sacram. Penitentia.
famiam, damna, aliasve pœnas temporales in il-
lis præcisè sistendo, etsi contingeret id fieri ex
inculpabili ignorantia. Quia non est dolor su-
pernaturalis; nec ignorantia, aut bona fides po-
test hic supplere defectum essentialem. *Bonac. ali-
que communiter.*

Non habet sufficientem dolorem & propo-
situm emendandi, qui non vult occasiones proxi-
mas peccandi amovere, quando potest sine dam-
no gravissimo & proportionato, vel recusat al-
teri ex animo ignoscere, vel satisfacere ijs qui-
bus ex iustitia obstrictus est. Quia non potest
esse verum propositum, cum quo stat adhuc vo-
luntas peccandi, quæ censetur remanere dum
liberè omittit tollere causam ex qua videt pec-
catum securum.

Qui nihil cogitans de Confessione, attritio-
nem elicit, non referens eam ad Sacramentum,
invalidè ad illud sine novo dolore accedit: quia
pars debet referri ad partem, ut unum Sa-
cramentum constituent. *Suar. Bonac.* Contrarium
videtur docere *C. Lugo d. 13. sect. 4.* quod non est
improbabile. In praxi probabile est illum qui
paulò ante confessus est cum dolore universali,
v. g. moribundum, si iterum confiteatur novo
dolore non indigere. *Lugo, Diana p. 9. t. 3. r. 5*

Redire sæpè cum eodem peccato etiam mor-
tali, non est certum signum abesse verum dolo-
rem, si in pœnitente aliundè appareat præsens
detestatio, & media à Confessario præscripta
adhibere desideret. Quia in re cavendum est, ne
Pœnitens nimia severitate avertatur, aut ex alia
parte nimia lenitate in peccandi consuetudine
foveatur. *Suar in 3. p. d. 32. sect. 2. Sanchez, Lugo, &c.*

Quamvis igitur tali pœnitenti pro remedio
possit aliquando differri absolutio, præsertim
cum

cum ipsius consensu, nullum tamen est præceptum aut obligatio sic differendi, quando adest talis detestatio, & propositum emendationis. Quia nec Christus, nec Ecclesia illam dilationem præscribit: nec apparet ratio cur pœnitens post frequentes lapsus non possit esse verè contritus, & rite dispositus.

Nec audiendi sunt, cum Montaltio *Epist.* 10. aliqui Recentiores, qui obiiciunt auctoritatem S. Caroli Boromæi, S. Xaverij, & quorundam ut aiunt, Conciliorum.

Respondeo enim, illos non asserere dilationem illam esse præcepti, sed aliquando esse rem consilij: aut quando peccata sunt enormia cum publico scandalo conjuncta, quod prius tolli debeat.

Obiiciunt secundò, Pravos peccandi habitus tantum expelli per actus contrarios: Ergo antequam peccator absolvatur debet in contrariis actibus exerceri.

Respondeo inanem esse consequentiam, possunt enim habitus vitiosi consistere cum sincera detestatione actualis peccati, imò esse in homine iusto & Sancto cum statu gratiæ. Quod si ante absolutionem deberent esse expulsi habitus vitiosi, sæpè nec absolvi posset moribundus de peccatis maximè contritus: nec pœnitens qui sæpius confitetur sola venialia, qui nondum præcedentium peccatorum habitus expellerre potuit, quod quivis absolum judicabit.

Obiiciunt tertio, Priusquam peccator absolvatur debet Deum sibi conciliare & placare: Ergo debet emendationem absolutioni præmittere.

Respondeo distinguendo antecedens: Peccator debet prius Deum sibi conciliare per actua-
lem

376 Pars 3. tit. 4. cap. 6. De Sacram. Penitentia.
lem vitæ emendationem, nego, ut probat instan-
tia quam jam adduxi de moribundo contrito :
debet prius Deum sibi conciliare per emenda-
tionem in voto, five efficaci emendationis pro-
posito, concedo, hoc autem propositum omnes
requirimus.

Obijciunt quartò, Nec maritus ignosceret
uxori sæpius adulteranti, nec Princeps militi
prodicionem sæpius molienti, etiam si serio dole-
rent. Ergo nec Deus peccatori sæpius relabenti.

Respondeo neg. consequentiam, quæ quan-
tum claudicet patet ex eo, quod illi plerumque
ne quidem primâ vice adulteræ, aut proditori
ignosceret, quorum animum inspicere non pos-
sunt: an idem de Deo, aut Christo affirmabis?
qui dixit Petro Matthæi 18. *Non dico septies, sed us-
que septuagies septies.*

Ex hæcenus dictis patet, materiam Sacra-
menti penitentiaæ esse dolorem debitum de pec-
catis, Confessionem, & Satisfactionem, de his
suprà tract. 3. actum est.

Forma autem Sacramenti penitentiaæ sunt
verba Absolutionis: *Ego te absolvo à peccatis tuis:*
in quibus probabile est ad valorem sufficere,
Absolvo te. Est tamen gravis obligatio addendi
cætera verba, præsertim in articulo mortis, cum
non satis constet sine illis subsistere valorem Sa-
cramenti.

Orationes præviae & subsequentes formam,
ut, *Misereatur &c.* & *Passio Domini &c.* quæ secun-
dum Tridentinum laudabiliter adduntur, non
sunt necessitatis, & ex rationabili causa omitti
possunt, v. g. si breves sint Confessiones, vel
multi confitentes: tunc enim sufficit dicere,
Absolvo te à peccatis tuis in nomine Patris &c. vel si
timeatur ne Pœnitens habeat censuram, dicen-
dum

Pars 3. tr. 4. cap. 6. De Extrema Vnctionis 377
dum est, *Absolve te ab omni vinculo excommunicationis.*

Forma integra Clementis VIII. in Rituali Romano expressa ut eâ omnes utantur, tradita est supra par. 3. tract. 3. in fine.

Nota etiam motiva valdè idonea ad concipiendum dolorem, & formam variam eliciendi actum Contritionis pro hoc Sacramento reperi infra de praxi assistendi moribundis in fine hujus Operis: Item Remedia & documenta contra singulas species peccatorum, traduntur infra tract. 6. in fine.

CAPUT VI.

De Extrema Vnctione.

Definitur, Sacramentum novæ Legis consistans Vnctione Olei sacri, & Sacerdotis deprecatione, ordinatum ad salutem moribundi, quoad animam & corpus. Institutum videtur unâ cum Pœnitentia à Christo post Resurrectionem. Promulgatum est aperte Jacobi 5. ubi dicitur: *Infirmatur quis in vobis, inducat Presbyteros Ecclesie, ut orent super eum, ungentes illum Oleo in nomine Domini, & oratio fidei salvabit infirmum, & alleviabit eum Dominus, & si in peccatis sit remittentur ei.* Quibus verbis indicatur Minister, subjectum, materia, forma, & effectus, qui est etiam remissio peccatorum, hæc autem remissio non fit sine infusione gratiæ, quæ sunt omnia ad verum novæ Legis Sacramentum necessaria.

Hinc dicendum primò, materiam remotam hujus Sacramenti esse Oleum benedictum: quod renovandum est quotannis in Cœna Domini, veteri